

najbolj blagoslovno uspeva, ker je krepek temelj ročnih del. Dekletu, katero ne zna kvačkati in vesti, ne bode se to tako v zlo štelo, kakor onemu, ki ne zna nogavic plesti in jih krpati.*)

Marija Šerc — Domžale.

*) Pri uređovanju lista nam je ravno prišla v roke št. 6 goriške „S.“, ki ima dopis „Z dežele“, kateremu so predmet ročna dela v šoli na deželi in kateri se prav ujema z našim člankom. V dokaz le to: „Prvo

leto učenke na deželi niso za ta nauk. Z drugim letom pa naj se kar naravnost začnejo deklice poučevati v pletenji nogavic. Kakor mi moja soseda pripoveduje, je ta nauk počasen, pa gotov in koristen. Nogavice mora imeti vsakdo in te plesti naj bi se deklice hitro učile. V tem more učiteljica tudi dajati svojim učenkam nalogo, da lahko doma kaj izdelujejo . . . . . Smešno je videti plesti nogavice take deklice, ki se najprvo učé kvačkati. Do nogavic taka deklica tudi nima veselja, ker to gre bolj počasno, kakor s kvačko. Kako smešno se ti vidi, ko naletiš v kako kmečko hišo. Že doraslo deklico vidiš morebiti celo preproge za okna kvačkati, nogavice pa ima brez pete, ker si jih ne ume podplesti.“ Uredn.

Skopulja.

(Praktična obravnava pesmi št. 150 v drugem berilu str. 129.)

a) Uvod. Pregovor pravi: Svoje varuj, tuje spoštuj! — Kakšen pravimo, da je oni človek, ki svoje reči skrbno varuje in nikjer po nepotrebi ne trosi denarja? (Varičen.) — Ali ljudje spoštujejo varičnega človeka? (Da.) — Kako pa pravimo človeku, ki svoje reči skrbno shranja, a nikomur ne da ničesar? (Skopuh.) — Skopuhu se tako škoda zdi najmanjše stvarice, da še sam sebi ne privoščí potrebne hrane. — Kako bi pa rekli skopi ženski? (Skopulja.) — Ali imajo ljudje skopuha radi? (Ne.) — Zakaj? (Ker nikomur ne pomaga.) — Ali ga ima Bog rad? (Ne.) — Skopost ali lakomnost je velik greh. — Ali je varičnost tudi greh? (Ne.) — Torej je prav, če je človek varičen? (Prav je.) — Ali je pa tudi prav, če kdo ni varičen? (Ni prav.) — Kako pravimo nevaričnemu človeku? (Zapravljivec.) — Ali je zapravljivost greh? (Da, greh je.) — Kaj pa je zapravljivosti nasprotno? (Skopost.) Skopuh je trdega srca, neusmiljen do ubožcev. Denar mu je kakor Bog. Ničesar ne da siromaku. Bog pa hoče, da smo usmiljeni. „Bodite usmiljeni, da tudi vi dosežete usmiljenje“, uči sv. pismo. Na sodnji dan bodo zavrženi vekomaj vsi oni, ki so bili neusmiljenega srca; oni pa, ki so bili usmiljeni, pojdejo v sveto nebo. Kako Bog sovraži neusmiljenje in lakomnost, kaže nam ta-le dogodba:

b) Učitelj pripoveduje vsebino. Tukaj moram opomniti, da treba pripovedovati v nevezani besedi in držati se kolikor le mogoče izrekov v originalu.

c) Izprašanje vsebine.

č) Učitelj čita pesem sam vzorno.

d) Iskanje manj znanih besed in rekov. Kako bi rekli še drugače namestu prevzetno? (Ošabno.) — Kako je bilo gospej ime? (Skopulja.) — Zakaj so ji rekali tako? (Ker je bila skopa.) — Kako je bil tisti kraj lep? (Tako je bil lep, da bi zastonj se vsakdo trudil pod solncem najti jednakega.) Za „pod solncem“ pravimo še drugače? (Na vsem svetu.) — Popotniki, ki so bili že na Italijanskem, pripovedujejo, da so tam planine neizrekljivo lepe. Ali so pa tako lepe kot oni kraj, kjer je imela Skopulja svoj vrt? (Niso.) — Namestu „preblaz'ga plemena“ imamo še drugačen izraz. (Najplemenitejšje vrste.) — Kako bi rekli, ko bi hoteli povedati, da je bil tak kraj nekoliko večji kot samo ložiček? (Log.) — Kakšen log glede lepote? (Rajski log.) — Kako je bil torej lep ta kraj? (Kot kakšen log v raj.) — Kakšne veje se šibe stare ali mlade? (Mlade.) — Zakaj ne stare? (Stare se ulomijo.) — Sadje rase in zori na starih ali mladih? (Na mladih.) — Zakaj so se torej šibile veje? (Ker je bilo na njih mnogo sadja.) — Starčku je bila brati revščina

na licu; ali je bil imovit ali ubog? (Ubog.) Zakaj je začel trepetaje prositi? (Ker se je bal gospe.) — Zakaj se je pa bal? (Ker je vedel, da je skopa.) — Zakaj jo je pa vender prosil? (Ker je bil lačen.) — Ali je bila gospa res milostiva? (Ni bila.) — Zakaj ne? (Ker mu ni ničesar dala.) — Zato, ker ni poznala milosti ali usmiljenja. — Namestu „predrzneš“ imamo še drugo besedo. (Kako si upaš, osmeliš.) — Kako bi rekli lahko še drugače namestu „pohlevna solzica?“ (Ponižna solzica.) — Ali se je starček torej jezil, ker ni dobil božjega daru? (Ni se jezil, le na tihem mu je bilo žal.) — Zakaj mu je bilo bitko pri srcu? (Ker je gospa tako trdosrčna.)

e) Splošno čitanje.

f) Namen pesmice. Je li prav, če je človek skop? (Ni prav.) — Kakšen pa mora biti? (Varičen.) — Skopost ali lakomnost je torej greh. (Greh je.) — Kaj se skopuhu najbolj smili? (Njegov denar in njegovo premoženje.) — Ali se mu ljudje smilijo? (Ne.) — Ubogi? (Tudi ne.) —

Kako nas pa Izveličar uči v osmerih blagarih? („Blagor usmiljenim, ker bodo dosegli usmiljenje.“) — Kakor bomo mi usmiljeni do ubogih in sirot, tako bo tudi Bog z nami usmiljen. — Kako je Bog kaznoval gospo Skopuljo zastran neusmiljenosti? S tem, da ji je vzel lepi vrt.) — Ali je bila to za njo velika izguba? (Velika.) — Ali jo je starček mnogo prosil? (Samo tri jabolka.) — Kje so bila ta jabolka? (Na tleh.) — Bila so torej izmed tistih jabolk, ki sama padajo z drevja in so navadno slaba, črviva. — Ali je to vrženo strani, kar damo ubogim? (Ne.) — Kdo ve za vse to? (Bog sam.) — Kdo nam to vse povrne? (Bog sam.) — Nek izrek je:

„Kdor rad ubožcem podeljuje,
Nebesa on si zasluži.“

Povej še ti! Ti! Ti! Kako je Izveličar učil? Še ti! Ti! Ti!

g) Vporaba: 1. Iskanje pridevnikov; 2. prilastkov; 3. glagolov; 4. prislovnih določil kraja. 5. Prosto pripovedovanje. 6. Učenje na izust. Ivo Trošt — Razdrto.

Knjiga Slovenska

v

XIX. veku.

*

Andrej Praprotnik (Jakoslav, Miloljub) r. 9. nov. 1827 v Podbrezju na Gorenjskem, v šolo hodil najprej doma, kjer mu je bil učitelj tamošnji župnik, Franc Pirc, poznej misijonar v Ameriki, potem v Šent-Jurju poleg Kranja k stricu Jakobu, orglarju in učitelju, l. 1838 v Kranju in od l. 1841 do 1845 v Ljubljani. Za učitelja je služil v domači fari dve leti, po opravljeni učiteljski skušnji od l. 1848 v Kamni Gorici, l. 1852 v Škofji Loki, l. 1853 na Dóbrovi, od koder je prišel l. 1858 k prvi mestni ljudski šoli v Ljubljano, postal l. 1870 njej voditelj, ud c. kr. deželnega šolskega sovéta in spraševanjske komisije za občne ljudske in meščanske

šole, l. 1883 poslavljen z zlatim križem s krono za zasluge, l. 1890 na lastno prošnjo umirovljen z najvišjim priznanjem in naslovom ravnateljskim (direktor) ter s pohvalo mestnega načelníštva dné 31. dec. stopil v stalni pokoj.

Preskušnjo iz slovenščine je opravil l. 1851 pri prof. Metelku, iz vzgojeslovja l. 1857 pri prof. Poklukarju; od l. 1862 do 1866 bil tajnik Čitalnici Ljubljanski, od l. 1865 je v Matici Slovénski odbornik, od l. 1876 do 1881 bil njen tajnik, in je sedaj še ključar.

Na slovstvenem polju slovénkem je z drugimi učenci in učitelji vred delovati jel v Vedežu l. 1848 po kratkih povéstih,